

EKPERE NA QHỤ NKE DANIEL

Daniel 9:1-27.

IHEÒMỤMỤ 424

Nke Ndị etiti

AMAOKWU IBU N’ISI: “JEHOVA nuru ekperem; nānti n’aririọ-amaram nile: N’ikwesi-ntukwasi-obi-Gi zam, na n’ezi omume-Gi” (Abù Qma 143:1).

Ndụ Enweghị Ntụpọ Nke Daniel

Ma dika nke a bụ iheòmmụmụ ikpeazụ nke anyị gaamụ na Akwụkwọ Daniel, ka anyị were ntakiri oge legharja anya n’ihe ụfọdụ nke mere ná ndụ Daniel.

Mgbe Daniel bụ náání nwaokoro, ka Nebukadneza rọrọ ya ka ọ mụọ asụsụ ndị mbaọzọ na kwa inyere eze aka. A rọputara ya n’ihi na “o nwegh ọlu ọ bula n’aru,” o “nwere uche n’amamihe niile, mara ihe-omuma nāghọta ihe anāma ama” (Daniel 1:4). N’okpuru ọtụtụ ndjeze, e tinyere ya n’óké ọtụtụ nnwale, ma Chineke naenye ya mmeri mgbe niile. O meriri nnwale nke mbụ n’ihi na “o tinyere nka n’obi-ya na ọ gagh-ewere ihe-oriri ọma eze ma-ọbu manya-vine ọ nānu me onwe-ya ka ọ ghara idi nsọ” (Daniel 1:8).

Chineke nyere Daniel amamihe iji wee cheta otù nrọ bụ nke eze chefuworori, na ikwa ya. Daniel matakwarā na ọ bughị amamihe ya, o wee weda onweya n’ala kpeekpere: “Gi Chineke nke nnam-ha ka mu onwem nēkele nāja kwa, n’ihi na amam-ihe na idi-ike ka I nyeworom, ugbu a ka I mewo-kwa-ra m’mara ihe ayi ririọ n’aka Gi: n’ihi na okwu eze ka I meworo ka ayi mara” (Daniel 2:23).

N’oge garaaga, eze Belshaza kporọ Daniel ka ọ guọ ihe ahụ edere n’elu nzu etere na mgbidi nke obí ya, bụ nke otù aka dī ebube dererī n’oge óké ememe. Ọ bụ n’ihi na nime Daniel ka “mọ nke kachasi, na ihe-omuma, na uche, na ikọ isi nrọ dī iche iche, na ikọ isi okwu-omimi dī iche iche, na itọsi okwu nke nāgba ghari” (Daniel 5:12). Ezenwanyị ahụ siri na “mọ nke chi nsọ nile” dī nime ya.

O wee buru otù nime ndi isi atọ nime akukū ala ahụ ma ahuru ya n’anya kariā ndiọzọ “n’ihi na mọ nke kachasi dī nime ya” (Daniel 6:3). Mgbe eze zubere ido ya onyeisi alaeze ya niile o wetara enweghị mmasi nke ndiisi ọzọ na ndi nọchiri anya eze bụ ndi gbara izu megide ya. Etinyere ya n’olulù odum, ma Chineke si n’uzọ itun’anya doputa ya n’ihi na o ferè Chineke òfufè oge niile. “Onye kwesiri ntukwasi-obi ka ọ bu, ọ digh kwa nmehie ma-ọbu omume bibiri ebibi ọ bula achoputara n’aru ya” (Daniel 6:4).

Ndị Adotara N’agha Na Babilon

Anyị amụwo site n’iheòmmụmụ anyị niile garaaga na ewezugara ndi Ju site n’ebe obibi ha dī icheiche, buru kwa ndi adotara n’agha na Babilon n’ihi nnupuisi na kwa ajoomume ha niile. Chineke ekwuwo na ha gaanọ n’ebe ahụ rue iri arọ asaa. Daniel ka bụ nnọ nwatakiri nwoke mgbe ọ rapuru ọlọ. Ọ buru na o ferè Chineke òfufè n’ikwesị ntukwasijobi, gini mere o jiri buru onye adotara n’agha n’ala Babilon? Gini mere e jiri kwe ka ewepukota ya onweya na ndi enyi ya atọ, Shedrak, Mishak na Abed-nego na ndiọzọ site n’ulo wee jee ala ọzọ dī anya? Anyị amataghị nzube Chineke niile nime nke a, ma anyị matara na emere ka ndjeze na umummadu bụ ndi nọ n’okpuru oghichi ha ka ha mara ihe banyere Chineke nke bi n’Eluigwe, site n’ihe atụ nke ndikom ndia gosiri. Ọ gaabuwori uzọ Onyenweanyi si enye umummadu ndi bi n’ala niile nke anaefe arusi ohere iji mara Onyenweanyi. Dika ndi mgbasa ozi Chineke n’ubochi taa naaga n’ala niile bụ ndi naamaghị Chineke igwa umummadu banyere Jisọs, otu a ka Chineke jiworo umukorobia ndia luoqulu. Akwukwo nke Daniel bụ akuku nke Baibul anyi ma otutu mmadu aburuwo ndi emere ka okwukwe ha sieke ma buru kwa ndi tukwasiri Chineke obi site n’ihe atụ nke Daniel.

Ekpere Na Obubuonụ

Mgbe naadighianya nke ihemmuta Daniel n’olulù odum, n’oge oghichi nke eze Daraios n’olulù odum, n’oge oghichi nke eze Daraios, o nwekwara ihe mmuta ọzọ puru iche. Ọ bukweghị nwaokorobia

ugbu a, n’ihi na o mewe ihe dika iri arọ asaa (70) adọtaworo ya onweya na ndi ya, bu ndi Ju n’agha gaa na Babilon.

Otu ubochi dika Daniel naagu iheogugu na Akwukwo, nke bu Baibul ha, o wee muta na Jerusalem onye amuma adiworị na mbu kwue na na mmechi oge iri arọ asaa nke ndota n’agha na ndi nke Chineke gaalata wughari kwa Ulukwu di na Jerusalem.

Dika ihe ngosi nke idi nwayo n’obi n’iru Chineke, Daniel yikwasiri onwe ya akwampè, o nokwasiri na tu na obuonu na ekpere. Dika n’oge niile ozọ, “o chere Onye-nwe-ayi Chineke iru, icho Ya n’ekpere na aririomara di icheiche.” O huru ahuru n’ihi ndi ya bu ndi mmehie ha buteworo nchupu ha site n’ebe obibi ha di icheiche; emebiwo Ulukwu ahụ ma o dighi kwa ebe ichuaja di nye Chineke. Daniel echetaraghi Onyenweanyi maka idi mma nke onweya; o gwaghi kwa Chineke na o nori nnoo n’ikwesị ntukwasioji, ma o dighi kwa ihe itaata o bua apuru ihuta n’aru ya. O digh! O bu nnoo ibu arọ n’ihi ndi ya na o bu kwa n’ihi ha ka o kwuputaworo mmehie nye Chineke: “Ayi emehiewo, me ajo omume, mebie iwu, nupu isi, we si n’ihe nile I nyere n’iwu na ikpe-Gi nile wezuga onwe-ayi: ... Onye-nwe-ayi Chineke-ayi ka obi-ebere nile na mgbaghara nile diri; n’ihi na ayi anupuwo isi n’okpuru Ya” (Daniel 9:5, 9). O wee rịo Chineke ka O cheta Jerusalem n’ebe nsọ nke togboro n’efu; o wee nwe mmetuta na obodo ahụ na ndi bi nime ya aburuwo nkocha o wee rịo Chineke maka ebere.

Anyi guru n’Abu-Qma 78:38: “Ma Ya onwe-ya, ebe o nwere obi ebere, o nekpuchi ajo omume-ha, o digh-ebibi kwa ha: E, otutu mgbe ka O mere iwe-Ya ka o laghachi azu, O digh-akpote kwa onuma-ya nile.” Nke ahụ bu Chineke nke ebere onye Daniel kpeere.

Ohu ahụ

Anyi amaghi ka ogologo nke ekpere na obuonu Daniel ra, ma n’ihe dika mgbe onyinye inatairuoma nke anyasi, mmuozzi Gabriel bira metu ya aru. O wee gwa Daniel na o bu onye a huru n’anya nke ukwu, mmuozzi ahụ sikwara na o bira igosi Daniel otutu ihe.

Mmuozzi ahụ kpughere Daniel ohu ahụ eburu na amuma. O kwuru oge banyere mgbe agaewughari Jerusalem, obodo nsọ ahụ. O kwuru ihe banyere obibia nke Okpara ahụ bu Mesaia, nke naabughi onyeozo ma o bughi Jisos. Nke a bu ihe dika nari arọ ise na iri ise (550) tupu a muo Jisos na Betlehem.

Gabriel gwakwara Daniel mgbe onye naemegide Kraist gaabia n’oge oké mmpagbu ahụ. (Lee iheomumu 413, Akwukwo 32). Jisos rutukwara aka naamuma a Daniel buru mgbe otutu arọ gasiri, dika anyi huru edeworo ya na Matiu 24. Amuma ozọ enyere Daniel bu nke oge “ezi omume ebigh-ebi” bu nke gaadi n’oge Ochichi Otupuku arọ nke Kraist n’eluwa. (Lee iheomumu 168, Akwukwo 13). N’oge ahụ agaeweda setan na mmehie n’ala, Kraist na ndi nsọ Ya gaachi wee buru kwa ndi ochichi n’eluwa. “N’ihi na ihe-omuma JEHOVA gējuputa uwa, dika miri si ekpuchi oké osimiri” (Aisaia 11:9).

“Ná ikachita ohu na amuma akara” (Daniel 9:24), ná agbaghiagugo naarutuaka na mgwusi nke amuma dum, e buru banyere ihe niile nke gaje ibia.

N’ubochi taa anyi nwere nnoo oghere ibi ndu nime puku arọ abuo a, na dika anyi naamu Okwu Chineke anyi naelegachi anya n’azu na ahuta otutu oké ihe nke meworori. Ma dika oge naaga anyi naahuta ka otutu amuma e buworo naabia na mmezu, ma anyi naelepukwa anya n’iru nye otutu ihe nke ka na abia. N’oge ncheta omumu nke Kraist anyi naanurionu n’ihi omumu nke Jisos bu nke were onodu n’ihe naaga ira ka puku arọ abuo (2000) garaaga; n’ubochi Friday oma anyi naeche echiche n’ihi onwuya; n’ubochi Ista anyi naenwe mmetuta akuko nke mbiliten’onwuya. Otú o di, ubochi ndia a bughi naani ihe akuko nye onye nke Kraist. Ha bu nnoo eziokwu di ndu, o bughi kwa naani mgbe ufodu ka o naefe Onyenweanyi, onye mmeri na onye siri na onwu bilie, kama ubochi niile nke arọ.

Otu ihe ngosi ukwu bu nke anyi naeleanya naabia mgbe naadighianya bu mwelikọ nke Nzuko, mgbe Jisos gaabia i kporo ndi nwunye Ya anaalu ohu nye onweYa. (Lee akwukwo 32, iheomumu 412). Ihe ngosi a gaebute uzọ tutu oge Oké Mmpagbu na kwa Ochichi Otupuku arọ nke Kraist n’eluwa, bu nke Daniel kwuru. Okwu Chineke di rue ebighiebi, ozọ, amuma niile gaabiazu na mmezu.

“Ebe anēme ka ihe ndịa nile la n’iyi otú a, ọ bu aha madu gini ka unu nāghagh ibu n’ibi-obi nsọ nile na nsọpuru-Chineke nile?” (2 Pita 3:11). Anyị, dika Daniel, kwesiri ibi ndu i bjaru Chineke nso na kwa itufu otutu oge naekpere, naani ka anyi wee di na njikere.

AJUJU DI ICHEICHE

1. N’okpuru ndjeze ole ka Daniel ferè òfùfè?
2. Òlee ebe n’akukụ Baiḅul ha ka Daniel naagụ, gini kwa ka ọ mụtara?
3. Òlee otú Daniel siri gosi idi umealan’obi ya mgbe o kpere ekpere?
4. N’ihi onye ka o kpereekpere?
5. Gini mere ejiri dorọ Umụ Israel naagha ga na Babilon?
6. Rue oge raaḅaa ka ha noduru n’ebe ahụ?
7. Òlee ihe mere Uloukwu Chineke ahụ nọ na Jerusalem?
8. Ònye biakwutere Daniel mgbe ọ nọ naekpere?
9. Kọọ akukụ nke oḅuḅu ahụ Daniel huru.
10. Akukụ nke amuma ahụ eburu o mezuwo? Òlee kwa ihe foduru ka o mezue?